

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 389/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. augusta 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Martou Šuvadovou, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 57/2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 57/2014. Zároveň žiada zrušiť uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 57/2014 z 24. februára 2015 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V napadnutom konaní najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 15/2014 z 30. apríla 2014, ktorým bol sťažovateľ spolu s [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „spoluobvinený“) uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ochranný dohľad na dobu 1 roka a ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Sťažovateľ namieta, že konajúci súd v jeho veci nepostupoval podľa základných zásad trestného konania, v zmysle ktorých majú orgány činné v trestnom konaní postupovať tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Poukazujúc na obsah uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru ČVS: ORP-480/1-OVK-PP-2013 z 26. mája 2013 tvrdí, že spolu so spoluobvineným nemal pri spáchaní trestného skutku jednotný úmysel, a preto nemohol mať úmysel spáchať trestný čin, tak ako je kladený za vinu. Vzhľadom na uvedené malo dôjsť ustanovením spoločného obhajcu k porušeniu základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Poukazujúc na konkrétnu judikatúru sťažovateľ uvádza, že dôvodom vylúčenia „*obhajcu z obhajoby dvoch či viac spoluobvinených, ktorých záujmy sú v rozpore, je snaha predísť situácii, kedy*

by obhajca, ktorý by pokračoval v obhajobe jedného z obvinených, mohol vo veci využiť informácie a poznatky získané od spoluobvinených, ktorých predtým spoločne obhajoval. Zabraňuje sa tak vzniku stavu, kedy by jeden zo spoluobvinených mohol byť postupom obhajcu neoprávnene zvýhodnený, alebo naopak znevýhodnený, čo by viedlo k narušeniu princípu rovnosti pred zákonom...

Súd je oprávnený a i povinný ustanoviť obhajcu až po zrelej úvahe a so znalosťou prejednávanej trestnej veci, dospejúc k záveru, že medzi spoluobvinenými neexistuje rozpor záujmov, čo v danom prípade podľa názoru sťažovateľa splnené nebolo.

Súd pristupoval v danej veci mechanicky, bez zamyslenia nad existenciou rozporov medzi záujmami spoluobvinených, čím sťažovateľa znevýhodnil, čím došlo k narušeniu princípu rovnosti pred zákonom a porušeniu práva na obhajobu.“.

Porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru sťažovateľ odôvodňuje právnymi vetami z rozhodovacej činnosti ústavného súdu nadväzne na to uvádzajúc, že pochybenie «vo vzťahu k ustanovenému obhajcovi... bolo v dotknutom prípade v súčinnosti s nevykonaním žiadnych dôkazov v prospech sťažovateľa, kedy nielen ustanovený obhajca ale aj všetky sudy rozhodujúceho v jeho veci nevykonali počas celého trestného konania žiaden úkon vedúci k odstráneniu pochybností vo vzťahu ku hmotnoprávnej kvalifikácii trestného skutku sťažovateľa.

I keď všetky sudy konajúce vo veci mali za to, „že niet prečo neveriť priznaniu sťažovateľa v prípravnom konaní“ všetky inštancie opomenuli s týmto „priznaním“ vysporiadať sa dôsledne - rozumej vysporiadať sa s hodnotením naplnenia objektívnej a subjektívnej stránky spáchaného skutku sťažovateľom a to nielen vykonaním dôkazov (napr. dopočutím/výsluchom sťažovateľa v tomto smere, konfrontáciou sťažovateľa, vykonaním dôkazov na overenie jeho tvrdení, že disponoval sumou iba 300 Eur)...

Podľa sťažovateľa síce obaja obvinení mali pôvodne v jednotnom úmysle snahu zadovážiť drogu pre svoju výlučnú potrebu - a sťažovateľ výlučne pre svoju potrebu a v množstve zodpovedajúcom jeho potrebám, čomu zodpovedala i jeho finančná hotovosť

ktorou disponoval, si túto drogu aj zadovážil - ako to vyplýva z jeho „spontánnej výpovede v prípravnom konaní“ .

Za exces spoluobvineného (ktorý uvedené tvrdenia sťažovateľa potvrdzuje vo svojej výpovedi z prípravného konania), ktorý bez vedomia sťažovateľa a bez akejkoľvek súčinnosti sťažovateľa zakúpil drogy za vlastné finančné prostriedky v dotknutom množstve, nemôže a nesmie byť sťažovateľ postihovaný „spolupáchatelstvom“ v takom rozsahu ako tomu bolo v prípade sťažovateľa.».

Napokon porušenie práv zaručených čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy vidí aj v uprení práva „vyjadriť sa osobne k dôkazom vykonávaným v trestnom konaní“ a „účinne uplatňovať námietky a argumenty, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodovanie súdu o otázkach spáchania trestnej činnosti, viny a trestu v jeho konkrétnom prípade“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci vydal takéto rozhodnutie:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 57/2014 zo dňa 24.2.2015 porušil právo sťažovateľa podľa čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2, 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i v čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo 57/2014 zo dňa 24.2.2015, doručené sťažovateľovi dňa 7. mája 2015 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva právo na náhradu trov konania, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť jeho právnomu zástupcovi do jedného mesiaca od dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

1. K dôvodom odmietnutia sťažnosti pre namietané porušenie práv zaručených čl. 17 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 2 dohovoru

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v zákone o ústavnom súde.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody, a označenie, proti komu sťažnosť smeruje.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj obsahových náležitostí sťažnosti. Až na zákonom presne definované výnimky je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania a viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti. Petit musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne (v súlade s čl. 127 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde), teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (III. ÚS 78/02, III. ÚS 17/03, IV. ÚS 138/08).

Sťažovateľ v petite sťažnosti namieta porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2, ako aj práv zaručených čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4, ako aj čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) dohovoru, pričom konkrétne práva, ktoré mali byť konaním najvyššieho súdu porušené, slovne nepomenúva. Zároveň ústavný súd zistil, že pokiaľ ide o porušenia práv, ktoré sú obsahom čl. 17 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 2 dohovoru, sťažnosť neobsahuje žiadne odôvodnenie (argumentáciu), v čom vidí sťažovateľ porušenie označených článkov konaním najvyššieho súdu.

Ústavný súd považuje práve absenciu odôvodnenia porušenia práv zaručených čl. 17 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 2 dohovoru za závažný obsahový nedostatok sťažnosti brániaci v tejto časti jej meritórnemu preskúmaniu. To vedie

k záveru o nedostatku jednej zo zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti požadovanej ustanovením § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorou je logické, kompaktné a dostatočne určité odôvodnenie návrhu vo vzťahu k právam, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľ v petite sťažnosti domáha. Odôvodneniu sťažnosti v uvedenej časti takáto kvalita zjavne chýba, pretože v jeho argumentácii v skutočnosti absentujú relevantné dôvody osvedčujúce porušenie týchto práv. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť minimálne v tejto časti pôsobí absolútne nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv (pri zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom) v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05).

Z uvedeného dôvodu považoval ústavný súd sťažnosť v tejto časti za nespĺňajúcu zákonom predpísané náležitosti.

2. K dôvodom odmietnutia sťažnosti vo zvyšnej časti

Keďže argumentácia obsiahnutá v sťažnosti sa zaoberala výslovne namietaným porušením práv zaručených čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru konaním najvyššieho súdu, ústavný súd preskúmal v kontexte sťažovateľových námietok napadnuté konanie a jeho výsledok, t. j. uznesenie najvyššieho súdu z hľadiska obsahu práv zaručených označenými článkami.

Podstata sťažovateľových námietok spočíva v jeho nesúhlase so záverom konajúcich súdov všetkých stupňov o spoločnom konaní a jednotnom úmysle spáchať opísaný trestný čin so spoluobvineným, poukazujúc pritom na obsah svojej výpovede z prípravného konania. V dôsledku tohto stretu záujmov so spoluobvineným im preto nemal byť ustanovený spoločný obhajca, čím malo dôjsť k porušeniu práva na obhajobu. Uvedené malo mať napokon dosah aj v oblasti dokazovania, ktoré sa podľa jeho názoru nevedlo v súlade so základnými zásadami trestného konania.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Najvyšší súd, ktorý vzhľadom na nenaplnenie uplatnených dovolacích dôvodov podané dovolanie odmietol, posúdil namietané chyby trestného konania prostredníctvom dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku, pričom v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia uviedol:

„Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. tento je splnený vtedy, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Uvedený dôvod dovolania predpokladá výlučne aplikačné chyby z oblasti Trestného práva hmotného, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejšie alebo miernejšie trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu.

Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá bezprostredne nemusí súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napr. rozhodovania o treste, či ochrannom opatrení.

Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., veta za bodkočiarkou), teda nie je prípustné namietat', že skutok tak ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa bol zistený nesprávne a neúplne a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda výlučne slúži k náprave hmotnoprávných chýb.

Obaja dovolatelia napadnutému rozsudku krajského súdu ani jemu predchádzajúcemu rozsudku okresného súdu žiadne pochybenia pokiaľ ide o právne

posúdenie zisteného skutku (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd na základe dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nemôže skúmať a meniť) alebo iné nesprávne použitie hmotnoprávneho ustanovenia nevyčítajú. Nesprávnosť právneho posúdenia skutku ako obzvlášť závažného zločinu nedovolanej výroby omamných a psychotropných látok jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi spolupáchateľstvom podľa § 20, § 172 ods. 1 písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. obvinení vyvodzujú výlučne z nimi tvrdeného nezákonného získania dôkazu prehliadkou ich dopravného prostriedku a batožiny, čo spájajú s porušením ustanovení, § 1, § 2 ods. 1, 7, 10 a 12 Trestného poriadku.

Uvedená argumentácia opierajúca sa o Trestný poriadok zjavne nie je hmotnoprávnej povahy a vecne (obsahovo) nepochybne stojí mimo uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Obvinení sčasti v rámci tohto dovolacieho dôvodu totiž neprípustné namietajú, že súdy opreli svoje rozhodnutie o dôkazy, ktoré neboli vykonané v súlade so zákonom, čo možno uplatňovať len podľa dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. To obaja dovolatelia aj duplicitne činia v rámci ostatne uvedeného dovolacieho dôvodu a okrem toho s poukazom na porušenie ustanovenia § 2 ods. 10 a 12 Tr. por. v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. neprípustné vznášajú námietky voči skutkovému stavu a hodnoteniu dôkazov, čo nie je ako už bolo spomenuté, podľa tohto dovolacieho dôvodu možné.

Z uvedeného treba vyvodiť záver, že všetky argumenty a tvrdenia, ktoré podľa názoru obvinených majú splňať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. vecne (obsahovo) stoja mimo tohto dôvodu dovolania, a preto tento dovolací dôvod zjavne nie je naplnený, pričom dovolací súd zdôrazňuje, že už spomenuté právne posúdenie skutku obvinených [REDACTED] a [REDACTED] je v súlade so zákonom. Napokon treba v tejto spojitosti zdôrazniť, že s vyčítaným porušením zákona podľa oboch uplatnených dovolacích dôvodov nekoleruje dovolací petit, keď obaja obvinení navrhujú vysloviť porušenie zákona v ich neprospech v ustanovení § 316 ods. 1 Tr. por., ktoré nijako nesúvisí v posudzovanej veci s konkrétnym postupom krajského súdu (tento ako uvedené ustanovenie predpokladá odvolanie nezamietol ako podané oneskorene alebo podané neoprávnenou osobou, alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej

veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné).

Zúženie návrhu na vyslovenie porušenia zákona v ustanoveniach § 34 ods. 4 Tr. zák. a § 39 ods. 1 Tr. zák. sa dotýka iba výroku o treste z hľadiska určenia jeho druhu a výmery a jeho mimoriadneho zníženia, nie však pochybení, ktoré obvinení [REDACTED] a [REDACTED] vyčítali podľa § 374 ods. 1 Tr. por. Pre úplnosť však treba uviesť, že podľa konštantnej praxe dovolacieho súdu námietka uloženia neprimeraného trestu a nepoužitia zmierňovacieho ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiadny dovolací dôvod.

Po preskúmaní veci najvyšší súd nezistil ani splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g / Tr. por., ktorého naplnenie vyžaduje, aby súd svoje rozhodnutie oprel o dôkaz (y), ktoré ním neboli vykonané zákonným spôsobom.

Obsah tohto dovolacieho dôvodu však treba vykladať extenzívne. Podľa názoru v predmetnej veci rozhodujúceho senátu najvyššieho súdu je splnený aj vtedy, ak súd prevzal dôkazy (napr. vo forme čítania na hlavnom pojednávaní) ako primárne nezákonne vykonané orgánmi činnými v trestnom konaní podľa Trestného poriadku alebo príslušnými orgánmi podľa osobitného zákona (§ 119 ods. 2 Tr. por.).

Rozhodnutie o vine obvinených [REDACTED] a [REDACTED] sa v preskúmvanej veci opiera o ich priznávajúce výpovede v prípravnom konaní a výsledky prehliadky motorového vozidla, ktorého posádku tvorili v čase uvedeného úkonu ako aj batožiny sa v ňom nachádzajúcej. Pokiaľ ide o prvý okruh dôkazných prostriedkov, dovolatelia výslovne nenamietajú nezákonnosť získania ich priznania. Argumentujú šokom z celej situácie, a stresom, v dôsledku čoho poriadne nevedeli čo hovoria a podpisujú. Krajský súd sa logicky a vecne vysporiadal s uvedenými námietkami, zdôrazniac, že navyše išlo o priznanie v prítomnosti obhajcu. Oponovanie obvinenými záverom krajského súdu, že niet žiadneho dôvodu neveriť priznaniu obvinených v prípravnom konaní je prejavom nestotožnenia sa s hodnotením vykonaných dôkazov, do ktorého procesu dovolací súd je oprávnený vstúpiť len na základe dovolania ministra spravodlivosti pri uplatnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Z uvedeného vyplýva, že táto námietka vecne nespĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g / Tr. por. Z hľadiska posudzovania tohto dovolacieho dôvodu sú irelevantné aj

námietky pokiaľ ide o tvrdené nezákonné obmedzenie osobnej slobody obvinených, pretože predmetom dovolania nie je rozhodnutie, ktorým by bolo rozhodnuté o osobnej slobode dovolateľov počnúc ich zadržaním a končiac ich vzatím do väzby, ale rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté o ich vine a treste, prípadne o ďalších výrokoch.

Prieskum zákonnosti preto podlieha len dovolaniami napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2014, sp. zn. 1 To 15/2014, ako aj jemu predchádzajúce konanie (vrátane rozsudku súdu prvého stupňa) viažuce sa k uplatneným dovolacím námietkam obvinených, teda k výroku o vine.

Nezákonnosť tohto výroku podľa tzv. teórie plodov otráveného stromu sa vyčíta pre údajne nezákonne získaný dôkaz - nájdené drogy spôsobom nezlučiteľným so zákonnou úpravou prehliadky iných priestorov a pozemkov podľa § 101 Trestného poriadku a ani so zákonom č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve, t. j. osobitným zákonom (v zmysle § 119 ods. 2 Tr. por.).

Dovolací súd po preskúmaní veci z hľadísk, pre ktoré by malo ísť o nezákonne získaný a tým o nepoužiteľný dôkaz zistil, že ani tejto námietke obvinených nemožno prisvedčiť.

Podľa zistenia najvyššieho súdu dovolania obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] sa v tejto časti v rozhodujúcej miere inšpirovali najmä rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne 2 Tdo 28/2012 a 2 Tdo 37/201 1, na ktoré aj obaja dovolatelia poukazujú, ovšem skutkový základ v označených veciach ako východisko pre posúdenie zákonnosti vykonaných dôkazov nie je identický s teraz prejednávanou vecou, a preto na ňu nemožno mechanicky vzťahovať právne závery vyslovené v uvedených iných trestných veciach. Zároveň treba odmietnuť ako neopodstatnené námietky obvinených, že krajský súd sa nedostatočne a nesprávne vysporiadal s ich argumentáciou o nezákonnosti postupu colníkov a následne aj orgánov činných v trestnom konaní, ktorá bola rozsiahlo a v podstatných okolnostiach zhodne s podaným odvolaním rozvedená aj v dovolaniach obvinených.

Základná námietka obvinených, že vo veci sa malo postupovať výlučne podľa Trestného poriadku, lebo colníci vopred disponovali informáciou, že obvinení prevážajú cigarety bez kontrolných známkov vo väčšom množstve a teda páchajú trestný čin, je

neopodstatnená. Uvedený údaj totiž okrem svedka [REDACTED] nikto z vypočutých colníkom na hlavnom pojednávaní a ani ich nadriadených (svedkovia [REDACTED] a [REDACTED]) nepotvrdil, a preto nie je namieste vyššie uvedený záver. Krajský súd správne poukázal na to, že predpoklad colníkov, že vo vozidle obvinených sa má nachádzať tovar (cigarety), ktorý unikol colnému dohľadu, prípadne spotrebným daniam nepredstavoval relevantnú informáciu pre rozlíšenie toho o aký druh deliktuálneho konania môže ísť (trestný čin, resp. priestupok).

Za tohto stavu bolo preto možné prvotne postupovať podľa zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve. Pokiaľ colník [REDACTED] v úvode prehliadky zistil, že v kabíne vozidla sa nachádzala látka, o ktorej vzhľadom na svoju predchádzajúcu prax usúdil, že môže byť drogou (podozrenie zo spáchania trestného činu), bolo jeho povinnosťou konať v smere spracovania tohto zistenia. Mohlo ísť o postup podľa § 22 ods. 1 zákona o orgánoch štátnej správy v colníctve (zaistenie veci), na čo nadväzuje postup podľa § 92 Trestného poriadku. Nešlo totiž o predchádzajúcu, dostatočne určitú informáciu o konkrétnom trestnom čine, čo by si už primárne vyžadovalo trestnoprocesný postup (k tejto problematike pozri aj R 47/2013). Ostatne postup podľa Trestného poriadku v predmetnej veci bol de facto v plnom rozsahu realizovaný, pretože svedok [REDACTED] namiesto vyššie uvedeného postupu priamo oznámil vec orgánom činným v trestnom konaní, spolu s ďalšími colníkmi zadržal obvinených ako osoby pristihnuté pri trestnom čine a vo veci sa postupovalo prvotným úkonom - vykonaním prehliadky iných priestorov podľa § 101 Tr. por. po ústnom súhlase prokurátora, v rámci ktorej došlo aj (len v nepatrnej časti) k vydaniu veci obvineným [REDACTED]. Na tomto zistení nič nemení to, že nedošlo k priamemu fyzickému odovzdaniu veci obvineným poverenej policajtky [REDACTED]. Z tohto dôvodu nemôže ísť o neexistentný (fiktívny) úkon ako to tvrdia obaja dovolatelia.

Samotná prehliadka nebola vykonaná v rozpore so zákonom. Tvrdená neprítomnosť nezúčastnenej osoby [REDACTED] pri tomto úkone nie je preukázaná, najmä nie označenou výpoveďou poverenej policajtky [REDACTED], ktorá predmetný procesný úkon riadila a nie eventuálna účasť iných osôb, najmä colníkov, ktorí poskytli zrejme technickú súčinnosť (otočenie rezervného kolesa), nemôže spochybňovať zákonnosť vykonania tohto procesného

úkonu. Trestné stíhanie v predmetnej veci bolo začaté procesným úkonom podľa § 101 Tr. por., pričom ňou boli získané dôkazy legálne, a preto boli použiteľné v predmetnom trestnom stíhaní. Z uvedených dôvodov nie je splnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.“

Ústavný súd oboznámiac sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu konštatuje jeho ústavnú udržateľnosť, pretože z hľadiska svojho obsahu napĺňa požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konania zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrozumiteľne odpovedá na relevantné sťažovateľove námietky v kontexte uplatnených dovolacích dôvodov.

Reagujúc na konkrétne sťažovateľove výhrady ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že zo sťažovateľom pripojených príloh (odvolania, dovolania a rozsudku okresného súdu, rozsudku krajského súdu, uznesenia najvyššieho súdu) nevyplýva, že by sťažovateľ námietku porušenia práva na obhajobu ustanovením spoločného obhajcu uvedenú v sťažnosti uplatnil aj v konaní pred dovolacím súdom alebo pred súdmi nižších stupňov. Pritom § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku umožňuje podať dovolanie aj z dôvodu, že konajúce súdy nižších stupňov zásadným spôsobom porušili právo na obhajobu. K uvedenému ústavný súd uvádza, že jeho úlohou nie je preskúmať argumentáciu, ktorú mohol sťažovateľ predniesť v konaní pred všeobecným súdom, keďže nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou a nemôže nahrádzať úlohu všeobecných súdov. V zmysle ustálenej judikatúry totiž na posúdenie takýchto námietok nemá danú právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

Pokiaľ ide o uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia- bez oprávnenia skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku) umožňujúceho nápravu prípadných pochybení pri aplikácii predpisov hmotného práva trestného, ústavný súd zistil, že najvyšší súd odpovedal na všetky relevantné námietky uplatnené v dovolaní. V sťažnosti predložené námietky o nedostatku jednotného úmyslu

spoluobvinených, a tak o nesprávnom právnom posúdení ich spolupáchateľstva však z obsahu dovolania nevyplývajú, absentujúca odpoveď v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu na túto námietku preto nemôže viesť k záveru o jeho arbitrárnosti označeného uznesenia, pretože do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí povinnosť odpovedať na všetky argumenty sťažovateľa a už vôbec nie na tie, ktoré v konaní neboli súdu predložené. Podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu zásad trestného konania ústavný súd zistil, že na námietky spočívajúce v porušení procesno-právnych predpisov odpovedá napadnuté uznesenie najvyššieho súdu dostatočne a ústavne udržateľne, po tom ako namietané porušenie zásad pri dokazovaní preskúmal subsumujúc ich pod dovolací dôvod ustanovený v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (založenie rozhodnutia na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že tvrdenie sťažovateľa o nevykonaní dôkazov v jeho prospech je v sťažnosti len všeobecným konštatovaním bez uvedenia konkrétnych návrhov dôkazov, ktoré v konaní mal vykonať. Preto uvedená námietka žiadnym spôsobom nesignalizuje záver o porušení sťažovateľových práv zaručených čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru konaním najvyššieho súdu.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že v sťažnosti predložené námietky o porušení označených práv nielenže nedosahujú relevantný ústavný rozmer, ale väčšina z nich bola prvýkrát uplatnená až v konaní pred ústavným súdom ignorujúc pravidlo, že nie je iba jeho povinnosťou (ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti) zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02). Sťažovateľom uplatnené námietky preto

nemôžu viesť ústavný súd k záveru o porušení práv zaručených čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru.

Napokon, pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že tieto ustanovenia neobsahujú garanciu konkrétneho základného práva a slobody, ale sú akýmisi základnými či všeobecnými ustanoveniami definujúcimi charakter Slovenskej republiky, resp. limitujúcimi zásahy štátu vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd. V prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy však ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie iných článkov ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat len v spojení s namietaným porušením už konkrétne označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže porušenie označených základných práv sťažovateľa (čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru) zistené nebolo, nemožno vysloviť ani záver o porušení čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde čiastočne z dôvodu nedostatkov niektorých zákonom predpísaných náležitostí a čiastočne aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd nezaoberal návrhom na spojenie vecí vedených pod sp. zn. Rvp 9357/2015 a sp. zn. Rvp 9368/2015, prihliadajúc pritom tiež na odlišnosť práv zaručených ústavou, resp. dohovorom (s výnimkou čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorých porušenie bolo nimi namietané, a napokon aj na ich nekompatibilitu z hľadiska argumentácie uplatnenej v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2015

